

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: O. Kуйк, Brantwijk 76, Amstelveen

Opgericht 1 januari 1881

„Ik ben een zeker mannetje“

OP ZIJN BRIEFPAPIER staat „gecontroleerd genezer“ en naast zijn huisdeur prijkt een blauw bordje van de NWP, de Nederlandse Werkgroep van Paranormale Genezers. Hij is ex-beroepsmilitair W. Kramer (49): „Ik ben met vervroegd pensioen gegaan om me verder alleen nog maar met magnetiseren bezig te gaan houden.“ Natuurlijk stond de NWP gereed om deze onbevoegde door uitreiking van een „bewijs van genezend vermogen“ bevoegd te verklaren. In ruil daarvoor was de heer Kramer bereid de „genezersbelofte“ af te leggen. Volgens zichzelf en volgens de NWP is hij nu een bevoegd genezer, volgens de medische wetenschap en de Nederlandse wet is en blijft hij de ongeschoolde kwakzalver die onbevoegd en dus illegaal de geneeskunde poot te beoefenen.

„Alles straalt“

VOLGENS EEN INTERVIEW in de Nieuwe Leidse Courant heeft de heer Kramer, wonend „in de Professorenwijk van Leiden“, zijn werkwijze als volgt toegelicht: „Ik ben een zeker mannetje, een nuchter mens. Ik gebruik geen poespas, bijvoorbeeld in trance gaan, om mijn behandelingen interessanter te maken. Ik raak m'n patiënten niet aan en voel toch heel precies waar de zieke plek zit. Elk ziek lichaamsdeel straalt. Je krijgt veel met psychisch gestoorde en overspannen mensen te maken; die zuigen je soms helemaal leeg.“

„Het ziet er allemaal erg betrouwbaar uit“, constateert de Nieuwe Leidse Courant die blijkbaar nog nuchterder is dan de nuchtere heer Kramer, „maar ondertussen zijn voor de meeste artsen in ons land alle magnetiseurs, aangesloten bij de W.G.P. (NWP) of niet, en de successen der magnetiseurs worden door hen als louter suggestieve genezingen beschouwd.“

Buurvrouws ziekte

DEZE OPMERKING BRENGT ons de belevenis van een buurvrouw in herinnering. Eens begaf zij zich voor herstel van gezondheid naar een geneeskrachtig oord in het buitenland, waar zij zich onder niet-medische hoede plaatste. Enkele weken later verscheen zij opgelucht en blij weer in ons midden: „Ik ben weer zo gezond als een vis.“

„Wat mankeerde u eigenlijk?“ vroegen wij, want haar vrienden en kennissen hadden nimmer enig ziekteverschijnsel aan haar bespeurd.

„Ingebeelde ziekte“, antwoordde de dame stralend. Met een even stralende lach, waarvan zij het diepste wezen

niet bevroedde, wensten wij haar geluk met haar volledige herstel.

Geen baat?

WIE TE LEIDEN in last is, behoeft niet naar een buitenlandse kwakzalver te reizen, maar kan zich tot stadgenoot W. Kramer wenden. Blijft diens ingrijpen zonder resultaat, dan heeft de teleurgestelde klant geen recht van spreken, protesteren of verwijten. Want wat heeft de heer W. Kramer in de Nieuwe Leidse Courant gezegd? Dit: „Als mensen geen baat bij m'n behandeling hebben, ligt dat aan hen zelf.“ Dat is boud — en koud — gesproken. Het is toch wel een prettig idee, dat onze huisartsen en specialisten, met acht à twaalf jaar medische vakopleiding, een andere kijk op hun werk en taak hebben. Laten wij hopen, dat W.

Kramer in de Professorenwijk van Leiden niet al te veel brokken maakt. De aesculaap, die de voorgevel van zijn huis siert boezemt ons geen vertrouwen in . . .

Het klinkt hard

DOKTER H. L. HEIJERMANS, de Amsterdamse arts die de medische vragenrubriek in „Het Vrije Volk“ verzorgt, schreef op 7 juni aan vragensteller F. P. te Groningen: „Het geloof in iriskijkers en kwakzalvers, het komen opdrijven met sterke voorbeelden van hun zogenaamde successen is de basis van de inkomsten van de kwakzalvers. Eczeem bijvoorbeeld is een ziekte, die dikwijls vanzelf geneest . . . en weer komt opzetten. Duzelingen zijn soms een nerveuze zaak. Kortom de successen van kwakzalvers zijn strijk en zet terug te voeren tot suggestieve overdracht. Het stemt me droevig, dat in deze verlichte tijd vele mensen geestelijk niet verder reiken dan het geloof dat de primitieve inboorling heeft in de tovenaars van zijn stam. Het klinkt hard maar het is niet anders. Maar laten we de moed niet opgeven. Heksen worden tenminste niet meer verbrand, al zijn er nog die erin geloven.“

Excuus

DIT MAANDBLAD heeft iets goed te maken aan de Zeister politie, die wij onlangs betichtten van laksheid jegens kwakzalvers. Zulks naar aanleiding van een feestje van de kwakzalversvereniging NWP, waar 14 medisch onbevoegden, onder wie de Zeistenaar Van Petegem, een „diploma“ kregen. Wij schreven toen: „Als de politie in Zeist attent is, maakt zij een einde aan het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde door de heer Van Petegem, nu zijn activiteiten zo gevaarlijk in het openbaar worden geëtaleerd.“

De Zeister politie nam hieraan aanstoot. Terecht. Want wij hebben blijkbaar in een vlaag van onachtzaamheid, over het hoofd gezien dat de politie te Zeist kwakzalvers verbaliseert zo vaak als dat nodig is. Ook de NWP'er Van Petegem kreeg vorig jaar een proces-verbaal. Dat kantonrechter mr. Burlage deze man wel schuldig oordeelde, maar niet strafte, is uiteraard geen laksheid van de Zeister politie.

Derhalve bieden wij op pagina één — openlijker kan niet — onze oprechte verontschuldiging aan de Commissaris van politie te Zeist en aan al diens medewerkers aan. In den vervolge zullen wij extra op onze tellen én op onze woorden passen.

REDACTIE

DIT GEEFT GEEN PAS, PAX!

MET DE REGELMAAT VAN DE KLOK vinden wij in onze brievenbus reclamebiljetten van een zakenman te Groningen wiens kruidenhuis Pax „geneesmiddelen” in de handel brengt. Zijn jongste pamflet, dezer dagen verspreid, zegt: „Pax-geneesmiddelen kunnen ook u teruggeven: volop arbeidsvreugd, arbeidskracht, levenslust, levensvreugd, verkwikkende slaap, pijnloze dagen.”

Het griezelige van Pax' activiteit is de wijze, waarop mens en „geneesmiddel” tot elkaar worden gebracht. De klant moet namelijk zelf zijn diagnose stellen. Met zijn lekeverstand moet hij bepalen, of hij aan een hartkwaal of een nieraandoening, aan „onrust” of aan te hoge bloeddruk lijdt. Vervolgens kijkt hij in het lijstje van de Pax-kruiden-„dokter”, die de patënt wel nooit heeft gezien, maar hem niettemin per post zijn „geneesmiddel” nummer-zoveel toezendt. Pax heeft al zijn kruiden genummerd, maar noemt nergens de aard en samenstelling.

HET IS DUIDELIJK dat hij of zij, die op deze wijze eigen doktertje speelt en de kruidenkoopman Pax als „apotheker” kiest, een hoogst roekeloos en riskant spel met zijn gezondheid en met zijn leven speelt. Om de begrijpelijke aarzeling bij het publiek te overwinnen blaast de Groninger Hij beweert vrijwel alle ziekten te koopman hoog van de Martinatoren. kunnen genezen: „Wat wij leveren is best, radicaal en afdoende”.

Asthmatische bronchitis? Neem stroop nummer 11 en „de luchtpijpontstekingen genezen”, zegt Pax.

Aambeien? Neem aambeien-combinatie nummer 84 en „iedere lijder is volkomen genezen”, zegt Pax.

Huidziekten? De medische wetenschap kent er tientallen. Voor hun bestrijding is de specialistische opleiding tot huidarts ingesteld. Pax raadt lijders aan huidziekten, exceem etc. NIET aan, zich tot een huidarts te wenden. Pax beweert dat er slechts één geneesmiddel is en „dit middel wordt geleverd..... (u raadt het nummer)..... door Pax”. Alle huidziekten, welke ook, verdwijnen door exceem-combinatie nummer 45.

Maagzweer? Vooral niet naar de dokter gaan! „Gelukkig bestaat ook tegen deze kwaal een uitmuntend geneesmiddel” en wel kruidentabletten nummer 48.

Galstenen? „Genezen is mogelijk”, zegt Pax, met kruidenmengsel nummer 20.

Hartzwakte? Pax presenteert hiertegen „het afdoende onschadelijke geneesmiddel”, te weten kruidenmengsel nummer 16.

MUTATIE

IN ONS VOLGEND NUMMER komen wij terug op het aftreden van dr. R. E. WIERENGA als medisch redacteur.

Bloedarmoede of bleekzucht? De oorzaken kunnen vele zijn, aldus de medische wetenschap. Pax weet het (natuurlijk) beter en zegt: „Deze kwalen komen voort uit een verkeerde samenstelling van het bloed en onderontwikkeling van de zenuwen.” Dit maar gauw tonicum nummer 20 (of staat er 26?) slikken.

Rheumatiek? De Pax-rheumatiek-combinatie nummer 35 „treedt ook hier genezend op”.

Nierziekten? Pax gooit alle nierziekten op één hoop en komt met kruidenmengsel 19 aandragen: die „geneest en voorkomt”.

Hoge bloeddruk? Pax beveelt op blz. 3 nummer 63 en op blz. 4 nummer 42 dat de medische hoogleraren hun ka-aan.

Trage ontlasting? Daartegen prijst Pax eerst nummer 85, daarna nummer 42 en tenslotte ook nog zijn wonderpillen nummer 25 aan.

Vrijmoedige vragen

UW EVENTUELE PROTEST tegen dit vraag- en antwoordspel moeten wij naast ons neerleggen, Pax.

Want het zijn uw eigen woorden, letterlijk geciteerd. Wij zouden aan het bovenstaande nog menig citaat kunnen toevoegen, want gij schuwt bij uw even pedante als gevaarlijke kletspraat de breedsprakigheid niet. Wie veel zegt, moet veel verantwoorden. Wie veel onzin zegt, moet veel onzin verantwoorden. Om uw zware taak ietwat te verlichten, stellen wij u hieronder enige vragen. Uw beantwoording (en verantwoording) zien wij gaarne in uw volgende pamflet tegemoet.

Vraag 1 luidt: Waarom verdonkere-maant gij, Pax, in uw schriftuur de achtduizend artsen die Nederland telt? De woorden „arts” en „medicus” komen in de aanprijzing van uw drankjes en smeersels niet voor. Nergens staat bij u te lezen, dat een zieke zijn

huisarts of specialist moet raadplegen alvorens uw spulletjes te bestellen.

Vraag 2 luidt: Voelt gij u nimmer bekommerd, Pax, over de grote kans dat de Pax-klanten medische hulp te laat of helemaal niet inroepen? Het moet u toch bekend zijn, dat vele zieken, die op eigen houtje gingen dokteren, dit met de dood hebben bekocht.

Vraag 3 luidt: Waarom eist gij niet vrijmoedig de sluiting van alle reumaklinieken? Zij zijn immers door het „genezend optreden” van uw nummer 35 volslagen overbodig?

Vraag 4 luidt: Waarom eist gij niet, theders in de collegezalen ontruimen om plaats te maken voor uw handelsreizigers, die het reddende geneesmiddel tegen alles en alles zo maar uit hun monstercoffers kunnen pakken? Weg met de huidartsen, want uw nummer 45 is veel beter. Weg met de hartspecialisten, want uw nummer 16 is veel beter. En weg met alle internisten en chirurgen, want ook tegen galstenen, maagzweren en nierziekten hebt gij uw feilloze nummertjes.

Vraag 5 luidt: Moeten wij bij hoge bloeddruk uw nummer 63 of uw nummer 42 kopen? Gij prijst het ene warm, maar het andere niet minder warm aan. Dat stelt ons voor een ondraaglijk zware beslissing, Pax.

Vraag 6 luidt: Welk nummer dienen wij op het voor u bestemde girostrookje te noteren, indien wij onverhoopt aan trage ontlasting zouden gaan laboreren? Gij offreert ons uw nummer 85, maar ook uw nummer 42 en daarenboven nog uw nummer 25. Help ons uit de droom en uit de trage ontlasting, Pax, door uit dit trio de primus inter pares te kiezen.

Vraag 7 luidt: Waarom duidt gij uw kruiden met kille cijfers aan zonder ook maar één keer de aard of samenstelling te openbaren? Nummer 11 tegen luchtpijpontstekingen, nummer 84 tegen aambeien en nummer 16 tegen hartzwakte ligt ons — de medische beeldspraak zij ons vergeven — wat zwaar op de maag. Wij prefereren mooie Nederlandse en, as 't effe kan, nog mooiere Latijnse namen. Dan weten wij tenminste precies waarmee gij uw klanten — helaas al weer een medische beeldspraak — te lijf gaat.

Aangezien dit kleine benamingsverzuim zeker niet uit linkheid, doch uit (vergeeflijke) laksheid voortspruit, rekenen wij er op dat gij het in uw volgende pamflet zult herstellen, Pax.

Wij zijn nieuwsgierig.....

„DOKTER B.”

jaagt alle pijnen en kwalen in een emmer leidingwater

DE HEER H. B. B., landbouwer, thans 59 jaar, ontpopte zich enkele jaren geleden als een voortreffelijk „aardstralenbestrijder”.

Dat zegt hij zelf en wij beamen zijn uitspraak ten volle en van ganser harte. Niet alleen de heer B., maar ieder mens kan zich immers een voortreffelijke aardstralenbestrijder noemen — om de eenvoudige reden dat niemand (noch de knapste wetenschapsman, noch de ijverigste wichelroedeloper, noch de handigste anti-stralenkastjes-koopman) ooit het bestaan van één aardstraal heeft aangetoond.

Het woord „Aardstraal” is alleen een naam, maar niemand weet wat die naam aanduidt, niemand weet wat er „achter” die naam staat. Dientengevolge is aardstralenbestrijding ijdele Don Quichotterie, nonsens, apekool. Want het is nu eenmaal onmogelijk een bestrijdingsmiddel te vinden tegen iets, waarvan het bestaan nog moet worden aangetoond.

Malle grapjes

ZODRA wij het zoveelste aardstralen-sprookje krijgen voorgeschoteld, druppelt er altijd een zeer aards straaltje scepticisme in onze ziel. En wij zijn bij voorbaat in afwachting van nog meer onzin. Ook bij de heer B. blijft die niet uit. Deze heldere kop heeft namelijk tevens onthuld, dat hij zijn vee met een zelf ontworpen wichelroede „bewerkte”. De aard van die bewerking bleef geheim, evenals het gloednieuwe wichelroede-ontwerp. Wij zijn er niet nieuwsgierig naar, want malle grapjes kunnen ons niet genoeg geheim gehouden worden.

Landbouwer B. ontdekte dat de melkgift van zijn koeien groter werd. Terstond had hij zijn gevolgtrekking klaar: dat moest van zijn geniale wichelroederij komen. Tot zo ver was het denken en doen van de heer B. volkomen ongevaarlijk en dus onschuldig.

Helaas maakte hij nog een gevolgtrekking, en die was niet ongevaarlijk, integendeel. Hij vond, dat zijn toverkrachten niet alleen de melkgift van koeien, maar ook de gezondheid van mensen konden vergroten. Boer B. werd dus opeens „dokter B”, verhuisde snel naar Rotterdam-Zuid en begon een „praktijk”.....

Klanten genoeg

NATUURLIJK lieten de klanten niet op zich wachten. De grootste dwaas met de zotste „geneeswijzen” vindt altijd tientallen domoren die hun lichaam en hun gezondheid blindelings aan hem toevertrouwen. Dus vond ook „dokter B” klanten.

De burens vonden het een aardig

gezicht, als hij ging visiterijden. Hij bestelde een taxi en laadde daarin zijn indrukwekkende pseudo-medische uitrusting: een stel koperen stangen, wat draden en klosjes en niet te vergeten een fikse emmer.

Rinkelend en rammelend arriveerde hij bij zijn patiënt, laadde de rompslomp uit en spoedde zich naar de sponde van de zieke. Daar bond hij de koperen stangen met de draden aan elkaar, voegde hier en daar een klosje toe, liet enkele draden in de inmiddels met water gevulde emmer naast het ziekbed hangen — en begon te genezen.

Hij bewoog de koperen stangen boven de zieke, heen en weer, heen en weer. Terstond wipten alle kwalen: maagzweer, reuma, abcessen, kanker, suikerziekte en andere ongemakken met een hups sprongetje uit het zieke lichaam omhoog naar de koperen stangen. Vervolgens lieten zij zich handig langs de klosjes en draden in de emmer zakken om daar massaal en eendrachtig zelfmoord door verdrinking te plegen. Was ook de allerlaatste kwaal veilig onder water, dan demonsteerde „dokter B” zijn apparatuur.

„Foetsjie!”

HET BELANGRIJKSTE OGENBLIK brak nu aan. Met uiterste omzichtigheid tilde de „dokter” de emmer vol kwalen op, droeg hem voetje voor voetje naar het toilet en spoelde met een vastberaden ruk aan de trekker de hele bliksemse boel het riool in. Met arendsblik tuurde hij tot besluit de binnenkant van de emmer af om te zien, of er wellicht een kwaal of pijn aan de wand was blijven hangen. Zeker is zeker, nietwaar? Een dokter met

REDACTIE:

Medisch redacteur:

dr. J. H. Ligterink, arts en apotheker, Amsterdam

Pharm. redacteur:

J. E. Buiter, apotheker, Zwolle

Tandenknarsend

IN VEURNE, België, zijn drie Nederlandse tandtechnici veroordeeld tot f 100 boete per persoon, aldus het Brusselse blad „La Dernière Heure” en enige Nederlandse dagbladen. Het betreft C. de D. uit Breda, J. H. uit Oostburg en K. L. uit Rotterdam, die zich tussen 1958 en 1960 schuldig gemaakt hebben aan het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde. Het proces is aanhangig gemaakt door de Belgische tandartsenorganisatie, aan wie ieder der drie veroordeelden een schadevergoeding van 10.000 fr. moet betalen.

NIEUW LID

ALS NIEUW LID begroeten wij Zr. M. A. de Groot, Offenberglaan 1, flat 8, Den Haag.

Bureau Vereniging

HET BUREAU van de Vereniging tegen Kwakzalverij is gevestigd ten huize van de directeur, de heer D. H. van den Bosch, „Groot Schuttershoef”, Arnhemseweg 10, Leusden post Amersfoort.

Aan dit bureau zijn alle inlichtingen omtrent de vereniging en de kwakzalverijbestrijding verkrijgbaar.

Directeur Van den Bosch is gaarne bereid verzoeken tot het houden van lezingen over de kwakzalverij te behandelen.

verantwoordelijkheidsbesef neemt geen risico. Pas na de constatering „Alles is foetsjie” brak het moment van afscheid (en van afrekenen) aan.

De politie in Rotterdam scheen iets tegen de therapie van „dokter B” te hebben en maakte derhalve midden juli proces-verbaal wegens onbevoegde uitoefening der geneeskunst op. En nu maar afwachten wat de rechter van deze nieuwste kwakzalversstunt denkt.

ONDER DE MENSEN, die door de tv-ploeg worden aangesproken, bevond zich een zekere Salvatore (Turi) Valenti, die kort geleden uit de gevangenis was ontslagen na het uitzitten van een straf tijd van zeven jaar wegens „poging tot doodslag en toebrenge van ernstig letsel”. Men vroeg hem:

„Vertelt U eens iets over het proces”.

Antwoord; „Proces... wélk proces?”

Waarop die lichtelijk naïeve reporters:

„Nou ja, U hebt toch geprobeerd een vrouw te vermoorden?” Antwoord:

„Oh, dat is nou al zó lang geleden... trouwens wie bent U eigenlijk? Ik spreek niet met onbekenden. Ik heb U niets te vertellen”.

„Dus — er is wel degelijk een proces geweest?”

„Ja, dat wel. En ik voelde me al die tijd beroerd, betoverd. Weet U wie de schuldige was??? Zij, die heks”.

„Wat heeft U haar gedaan?”

„Ik schoot op haar”.

„Raakte U haar?”

„Nee...”

„En wat deed U toen daarna?”

„Ik greep mijn sikkelt en sloeg toe. Kijk, hier, van achteren”.

„Maar waarom deed U dat? Wie had U gezegd, dat zij de oorzaak van Uw narigheid was?”

„Oh, troepen mensen, die het beter weten dan ik. Die verstand hebben van dat soort dingen. Ik heb maar

liefst 26 waarzeggers geraadpleegd; ik heb alle mogelijke steden en dorpen afgereisd (op Sicilië)...”

„Dus het waren die andere waarzeggers, die U vertelden, dat dat „boze oog” U was bezorgd door die éne heks?”

„Ja, door haar. Door haar alleen!”
„En waar woont zij op dit ogenblik, die vrouw?”

„In Santa Flavia”.

Santa Flavia is een plaatsje, vlak bij Palermo. De „heks”, 'n weduwe, leefde van haar toverkunst: zij maakte drankjes waarmee men iemand verliefd op zich kon maken, ze betoverde, ze voorspelde, ze „zag”. En die meneer Valenti was gedurende vele jaren haar trouwste „cliënt” geweest. Toen was er een moment gekomen, waarop ze hem „ten huwelijk had gevraagd” — in dié zin, dat ze hem alle denkbare ellende, narigheden en tegenslagen in het vooruitzicht stelde (en toewenste) ingeval hij niet aan haar verlangen zou voldoen. Hij weigerde. En van dat moment af was hij dus „betoverd”, behekst, verloren; álles liep hem tegen. Vandaar die poging tot doodslag, het proces, de gevangenis.

Verleden week begaf Turi Valenti (55, visser, ongehuwd) zich naar Santa Flavia. Dat was precies een week na die televisie-uitzending, na dat „interview”. Hij bezocht de weduwe Caterina Di Paola, 70 jaar oud. Zodra hij in haar kamer binnen was, nam hij die oude sikkelt van bijna tien jaar geleden, en met één formidabele slag spleet hij haar schedel in tweeën. Ze was uiteraard „op slag dood”. Toen hakte hij

nog fanatiek op het ontzielde lichaam los en ten slotte spuwde hij drie maal op de grond. En toen was hij eindelijk „bevrijd”. Degene, die hem had betoverd en die hem zijn hele leven had bedorven, die „heks”, was uit de weg geruimd. En hij was opeens een ander mens; de duivels, die zij hem had gestuurd, verlieten zijn lichaam. Voor het eerst sinds vele vele jaren, voelde hij een gezonde honger — had ál die tijd niet goed kunnen eten, omdat „er een legioen duivels zijn buik bevolkten”. Hij had in al die vele jaren, ook in de gevangenis dus, niet kunnen slapen, „omdat de Cavalleria Rusticana over zijn hoofd galoppeerde en vooral op het dak van zijn woning...” hij werd er stapelgek van — állemaal háár werk, dat wijf, die „heks”.

De Carabinieri vonden hem enkele uren na de moord. Hij wandelde opgelucht, als een gelukkig man, door de open velden en genoot van de vruchten, die hij achteloos van de bomen en struiken aftrok.

Hij was een „bevrijd man”. Had alleen maar behoefde aan een stevige maaltijd en een echt-behoorlijke nacht slapen, na al die jaren. Hij kreeg beide van de Carabinieri, die hem ondervroegen en aan wie hij zonder een schaduw van terughouding of spijt of schaamte (laat staan berouw) het hele verhaal vertelde. En toen hij klaar was en zijn verklaring met een kruisje had „ondertekend” in het bijzijn van getuigen, zoals de wet voorschrijft in gevallen van analfabeten; en toen die Carabinieri hem een stevige maaltijd voorzetten, bleef dóórpraten. Met volle mond en schrokken en slikkend en vretend.

Hij praatte maar door: „Nog verleden week, dat was geloof ik de 14e juni, ben ik naar Termini Imerese gegaan. Ik nam de trein. Er woont daar een machtige waarzegger. Hij wist en begreep meteen álles. Hij paste zijn „exorcisme” op mij toe en verzekerde me, dat die duivels nu uit mijn buik waren gevluht en dat ik weer zou kunnen slapen. Maar hoewel ik enorm veel moest betalen, was het niet waar! En daarom heb ik haar toen uit de weg geruimd, die heks...”

Want, kijk, weten jullie waaróm ze me behekst en betoverd heeft, jaren geleden? Ha, ha, omdat ik „ver... de” haar te trouwen. Maar zeggen jullie nou eens eerlijk: kan een man met een „heks” trouwen? Mamma mia... met een héks! Nou, daarom ben ik vrijgezel gebleven. Om niks te maken te hebben met vrouwen. Want — brrr! — vrouwen... het zijn állemaal heksen, geloven jullie mij maar!”

CHARLATANS

KLEPPENIST is de nom de plume van de kroniekschrijver van „de Noord-Amsterdammer”. Onder de titel „Charlatans” schreef hij op 6 juli het volgende.

Noord is weer bewerkt door een kwakzalversbedrijf, dat huis aan huis pamfletten heeft laten bezorgen, die zonder meer 'n groot gevaar vormen voor lichtgelovigen of wanhopigen. Want wie dit pamflet aandachtig doorleest rijzen de haren ten berge van ontzetting en woede. Want volgens de heren van dat bedrijf kan men van hart-, bloedvaten- en maagaandoeningen het best afkomen, wanneer men maar genoeg van hun spullen inneemt. Diagnoses stellen doen de heren niet, kunnen ze trouwens ook niet. Wel neen, alles gaat over de post, uiteraard na ontvangst van het x aantal guldens.

Er zullen wel weer mensen invliegen. Daar moet niet te licht over gedacht worden. Wie regelmatig het maandblad van de Vereniging tegen de Kwakzalverij leest, gruwet van de ellendige gevolgen, die charlatans teweeg kunnen brengen met hun brouwsels, pillen en poeders. Want zodra hun „medicamenten” de deur uit zijn en de centen er in door binnen zijn gekomen zal 't deze lieden glad een zorg zijn, wat er gebeurt.

Kleppenist kan het u niet genoeg inprenten: begin er niet aan. Voor de zieke mens staan tegenwoordig regimenten geschoolde medici klaar. Mensen, die vele jaren gestudeerd hebben, die bekwaam zijn op alle gebieden, die zij moeten beheersen. Vertrouw u aan hen toe en niet aan onverantwoordelijke en op geld beluste hyena's waarvan er in ons land nog veel en veel te veel rondscharrelen.

Kwakzalverij

En toen hij alles had opgegeten, slo-ten ze hem voor die ene nacht in de arrestanten-cel. En daar heeft hij kun-nen uitslapen. En daarna ging hij, waarschijnlijk voor de rest van zijn leven, naar de gevangenis van Paler-mo. Als een opgelucht, bevrijd, geluk-kig man!

Het is allemaal tot in details zó ge-beurd. En het is ziek-makend voor mensen zoals wij, die maar hardnekkig volhouden, dat het „bij ons in Europa” toch allemaal zo voortreffelijk in el-kaar zit. En nog veel erger voor ons, katholieken, die maar rustig voortgaan — zéker in de zogenaamde „katho-lieke” landen — met te menen, dat de kinder-catechismus en de eerste heilige Communie, het huwelijk-in-de-kerk en (als het een beetje meezit) het heilig Oliesel „het wel zullen doen”.

Want al die liefdesdrankjes van die Caterina Di Paola, haar waarzegge-rijen, raadgevingen, haar tovenarijen waren even volledig gebaseerd (sic) op het katholieke geloof als al die nar-igheid en ellende van die Turi Valen-ti met zijn duivels in de buik en de galopperende cavalerie op zijn dak. En dan te bedenken, dat die Italiaanse televisie met haar interessante repor-tage juist had willen aantonen, dat... tja, dat de Middeleeuwen nu toch heus wel voorbij zijn. En als men dit alles plaatst in het kader van de wraakroep-ende tradities, gebruiken, gewoonten, franje en nonsens, die juist in een katholiek land als Italië de geloofs-belevenis (én de positie van de Kerk)

DE ITALIAANSE TELEVISIE bracht midden juni een reportage over bijgeloof en toverpraktijken zoals die „vroeger hebben bestaan op Sicilië en in Zuid-Italië”. Het katholieke weekblad „De Linie” van 30 juni merkte hierbij op: „Dat betekende dus dat die praktijken nu volledig tot het verleden behoren. Maar de werkelijkheid is wel een tikje anders en de RAI-TV had er, achteraf beschouwd, beter aan gedaan deze hele reportage maar niet te maken.”

Deze kanttekening was de proloog van een uitvoerig, boeiend en verhelderend artikel van Caro Direttore, dat wij in zijn geheel over-nemen. Het is verheugend te kunnen constateren, hoe scherp van katholieke zijde stelling wordt genomen tegen het samenweefsel van bijgeloof, hekserij en kwakzalverij en hoe ondubbelzinnig „De Linie” de voorstelling van de Italiaanse televisie-uitzending logenstraft, als zou dit funeste samenweefsel, waaraan de Zuiditaliaanse geestelijkheid mede schuldig staat, geheel tot het verleden behoren.

bepalen, dan zou men tot wanhoop ge-raken, hetgeen ook al wraakroepend is.

Heel die toverdrank-rommel en wat er allemaal mee verwant is, berust ten slotte op de relieken-verering; een haar van de heilige Rosalia; een draad-je uit de pij van de heilige Die-en-die; een druppel van de tranen van de hei-lige Zo-en-zo; een atoompje van het heilig Kruis (liefst vermengd in een luchtig drankje)... En die heilige Augustinus, die op het gebied van de „zinnelijke liefde” ook wel van wanten heeft geweten, en al die andere heil-igen, die op een goed moment door de Genade werden getroffen en van toen af — blijkbaar — voor een onvoorstel-bare hoeveelheid materiaal hebben ge-zorgd aan botjes en beentjes, handen en tanden en haren en blaren... En lacht U er niet om, caro Direttore, want het is allemaal in dit gezegende Italië van een tastbare realiteit.

En laten we nu maar niet meer pra-ten over volstrekt-nutteloze (!) onder-werpen als godsdienst-onderricht, de

priester-opleiding, de geloofsbelevenis. Want dat haalt niets uit. Zo lang kar-dinalen, aartsbisschoppen of bisschop-pen meelopen in processie, waar **niet** het Allerheiligste wordt rondgedra-gen, maar handen, voeten, vingers, nagels, schedels, baarden, stukjes hout (zgn. van het heilig Kruis), verlovings-ringen van de heilige Maagd, tafella-kens en servetten (sic) van het Laat-ste Avondmaal — zo lang deze eeuwenoude nonsens door de Kerk (met een hoofdletter) wordt geduld en volgehouden en in de praktijk (dus) gesanctioneerd, zó lang zullen er tove-naars en heksen en waarzeggers zijn. Met aanverwante liefdesdrankjes en bezweringen en voorspellingen en wat dies meer zij... En die éne, diepzie-lige vrouw die in het plaatsje La Flavia verleden week op zulk een beestachtige manier werd vermoord, was echt-en-beslist **niet** een oplicht-ster! Zij geloofde rotsvast in al die kol-der. Zoals ook haar moordenaar on-wrikbaar ervan overtuigd was, dat zij over bovennatuurlijke krachten be-schikte en hem doodgewoon duivels op zijn dak (vergeeft U me: in dit ge-val in zijn buik) kon sturen. En óók nog op zijn dak, gezien zijn verklaring tegenover de politie.

En nu zal misschien iedereen zijn eigen ideeën hebben inzake het aan-staande Concilie en ik zie, daarom, niet in waarom ik niet mijn persoonlijke ideeën zou mogen hebben. Welnu: als ze nu eens officieel en plechtig aan al die franje en nonsens een eind zou-den maken — als ze nu eens heel die heiligen-verering zouden regelen — als ze die relieken-zaak nu eens voor-goed-en-altijd aan banden zouden leg-gen — als ze (dus) al die heilige na-gels, baarden, botten en stoffen en andere „heilige” zaakjes in de prulle-mand zouden gooien, straks op dat Concilie — dan zou er een enorme stap worden gezet op een heel nieuwe weg. Een gezonde weg. Die iederéén zou kunnen gaan.

Althans volgens Uw
ROMEINSE CORRESPONDENT.

PARADOXAAL

IN LEIDEN WERD een omstreeks 70-jarige magnetiseur uit Delft (gebo-ren twintig jaren na de verschijning van Anna Bosboom-Toussaint's roman „De Delftsche Wonderdokter”) door de kantonrechter wegens kwakzalverij in drievoud tot f 75 boete veroordeeld. Volgens een bericht in de Gooi- en Eemlander maakte de verdediger in zijn pleidooi de opmerking: „Mijn cliënt wordt vervolgd omdat hij de wet overtreedt en het is toch bepaald para-doxaal dat de overheid voor elke be-gane overtreding vier procent omzet-belasting berekent en dus in de loop der jaren een flinke som incasseerde!”

Indien deze advocaat consequent had geredeneerd, had hij er tevens op moeten wijzen dat de overheid zijn cliënt „voor elke begane overtreding” ook inkomstenbelasting berekent. Daar schuilt niets bijzonders in. Ook prosti-

tuée's zijn inkomsten- én omzetbelas-ting verschuldigd. Oplichters die mede-mensen tien- of honderdduizenden guldens hebben ontfutseld, krijgen bij ontdekking van hun wandaden straf van de rechter én 'n extra-aanslagbil-jet van de belastingdienst. Voor de fis-cus bestaat er geen verschil tussen eer-lijk en oneerlijk, moreel en immoreel verkregen inkomsten. De fiscus ziet slechts inkomsten en eist daarvan het hem toekomende deel. Bestrijding van oneerlijkheid en handhaving van mo-rele principes zijn aangelegenheden die de fiscus aan andere overheidsinstel-lingen overlaat.

Wie de fiscus het recht ontzegt be-lasting te heffen op inkomsten, die op onbehoorlijke, onwettige enz. wijze zijn verkregen, bepleit een levenslang belastingvrij inkomen voor Goede Heertjes, lichte dametjes, kwakzalvers e tutti quanti. Zou dat niet paradoxaal in het kwadraat zijn?

Wat betekent het woord **KWAKZALVER**?

VELE MALEN nemen wij het woord kwakzalverij en daarmee verwante woorden als kwakzalf, kwakzalver e.d. in onze mond zonder ons af te vragen hoe eigenlijk dit woord ontstaan is. Het woord heeft op mij altijd een merkwaardige indruk gemaakt en deed me steeds afvragen wat de eigenlijke betekenis van dit woord is. Het raadplegen van enkele etymologische woordenboeken verschaftte mij verschillende gegevens, waardoor verschillende aspecten van de kwakzalverij naar voren kwamen.

Allereerst het nu verouderde woord kwakzalf; dit betekende oorspronkelijk waarschijnlijk een zalf die als huismiddeltje wordt toegepast. Verder treffen we nog aan het werkwoord kwakzalven, hetgeen betekent nutteloze waar als geneesmiddel verkopen of toepassen.

Een enkeling heeft wel eens beweerd, dat „kwak” hier de betekenis van een geluidnabootsend woord zou hebben. Algemeen is men echter van overtuiging, dat „kwak” een onzekere halfslachtige, knoeierige manier van doen te kennen geeft, zoals dat ook tot uitdrukking komt in de woorden kwakken, kwakkelen enz.

„We mogen heel misschien aannemen dat het kwakzalf aanvankelijk alleen een zalf aanduidde die als huismiddeltje wordt toegepast”, schrijft Heynsius, „en dat de bijbehorende woorden eerst secundair het begrip van onkunde en bedriegerij hebben gekregen”.

Ook kwakken en kwakkelen hebben geen bepaald ongunstige betekenis en het laatste woord wordt nog gebruikt

voor het gebruik van huismiddeltjes en ook gezegd van geneesheren die zulke middeltjes toepassen of niet flink doortasten. Zelfs kwam een ogenblik de uitdrukking „kwakdokter” in omloop bij het volk. Met dezelfde betekenis als kwakzalver waren (en zijn?) ook in omloop de uitdrukkingen kladzalver en lapzalver.

Als we nagaan welke betekenis het woord kwakzalver heeft, dan stuiten we op de volgende:

In de eerste plaats iemand die nutteloze middelen toepast ter genezing van de een of andere ziekte of middelen beweert te kennen tegen alle mogelijke ziekten, of wel iemand die zulke middelen — in zonderheid met veel ophef — te koop biedt. Koerbagh schrijft heel geestig over Quack-oftelapsalvers:

LAAG GEZONKEN

IK DEEL UW verontwaardiging, zo schrijft de arts H. L. Heijermans in zijn vragenrubriek in Het Vrije Volk, dat er zo laks tegen de kwakzalvers wordt opgetreden. Een iriskijker is een kwakzalver. Ook al is dit heer een doctorandus (drs.) in de psychologie. Iemand met een academische opleiding, die zich als kwakzalver heeft gevestigd, is wel laag gezonken. Van zo iemand mag aangenomen worden, dat hij weet dat zijn klanten hun geld weggooien aan waardeloze, gevaarlijke kwakzalverij.

Er is in dit maandblad reeds veel geschreven over de kwakzalverij. Maar de taalkundige herkomst van het woord kwakzalverij was ons totaal onbekend. Vandaar dat wij — en wellicht ook de lezer — met veel belangstelling kennis namen van hetgeen de heer F. de Stopelaar daarover schrijft in het tijdschrift „Specimina Specia”. Wij laten het artikel hier volgen.

„Een charlatan is een kwakzalver of landlopend geneesmeester of liever genees-swetser, die dapper onder het voortbrengen van veel kwakken en klugten swetsen en opsnijden kan, bij 't gemeene volk op de markten, van de kragten van zijn smeer of salf, en roemen, dat hij der bijna allerley kwaale mede geneesen kan”.

BEHALVE DEZE betekenis worden kwakzalvers genoemd als voorbeelden van welbespraaktheid, knapheid in boerenbedrog. Marnix van St. Aldegonde schrijft ergens: „Rijmers, die eerst hun A B opzeggen, vallen verwaendelijck aan 't zwetsen, gelijk de quakzalvers om hun zalfpotten te venten.”

Ook komt kwakzalver in figuurlijk gebruik voor: Iemand die 't publiek iets op de mouw wil spelden, boerenbedrieger, oplichter e.d., soms ook voor iemand, die altijd over de een of andere zaak praat („er mee te koop loopt”). Merkwaardig is, dat de vrouwelijke vormen kwakzalverin en kwakzalfster ongewoon zijn en weinig gebruikelijk. Charlatan is afgeleid van het Italiaanse woord ciarlare dat snateren of zwetsen betekent. Onder kwakzalverij wordt ten slotte verstaan de wijze van doen enz. van een kwakzalver; tevens wordt het gebruikt als stofnaam van een kwakzalversmiddel en als collectivum voor kwakzalvermiddeltjes.

Rest mij nog de omschrijving, die de Winkler Prins encyclopedie geeft: „Een kwakzalver is iemand die zonder medische kennis beweert, dat hij allerlei kwalen genezen kan en hiertoe zijn behandeling of middeltjes aanprijst”.

En ik wil eindigen met een oude uitspraak van Chamfort:

„Als men vermijden wil een kwakzalver te worden, moet men de stelling vermijden; want heeft men die eenmaal bestegen, dan is men wel gedwongen een kwakzalver te zijn, daar anders de vergaderde gemeente U met stenen gooit.”

GELD, geld, geld

GELD IS NODIG voor de kwakzalverijbestrijding. Geld voor het maandblad. Geld voor de knipseldienst. Geld voor een archief, voor correspondentie, voor het opsporen van gevallen van kwakzalverij, voor vergaderingen met autoriteiten

Het geld dat u betaalt voor het lidmaatschap van onze vereniging wordt goed besteed. Wilt U de contributie storten op de gironummers 32237 en K 1672 (van de Amsterdamse gemeentegiro) ten name van de Penningmeester van de Vereniging tegen de kwakzalverij?

De contributie bedraagt f 7,50 per jaar.

Studenten, verpleegsters, kraamverzorgsters, arts-, tandarts- en apothekersassistenten betalen f 2,50 per jaar.

ELECTRISCHE CORSETTEN

DE LONDENSE KWAKZALVER „dokter” Rock stond voor zijn huisdeur op Ludgate Hill, toen een echte doctor in de medicijnen voorbijkwam, die zeer geleerd, zeer bescheiden en zeer arm was. „Hoe komt het toch”, vroeg hij aan de kwak, „dat u zonder opleiding, zonder vakkundigheid en zonder de geringste wetenschappelijke kennis in staat bent in zo weelderige staat te leven? Gij bezit een huis in de stad, een equipage, een landhuis buiten de stad, terwijl ik, die toch over enige vakkennis beschik, dat allemaal ontbeer en amper mijn brood kan verdienen!”

„Nou, kijk eens”, glimlachte de kwak. „Hoeveel mensen denkt u dat er gepasseerd zijn sinds u die vraag stelde?”

„Een stuk of honderd.”

„En hoe velen van die honderd bezitten volgens u gezond verstand?”

„Misschien één”, antwoordde de dokter.

„Dat is 't nou juist”, zei de kwak. „Die ene komt bij u, als hij ziek wordt. De andere 99 lopen naar mij.”

Kwabzalver?

DEZE SAMENSPRAAK VAN doc en kwak vormt de anecdotische inzet van Eric Jameson's boek „The natural history of quackery”, onlangs verschenen bij Michael Joseph Ltd., Londen. In de inleiding wordt beweerd, dat volgens de Nederlanders het woord kwakzalver een verbastering van „kwabzalver” is, een man die een kwab (gezwel) met zalf behandelt. F. de Stoppelaar, die onlangs in „Specimina Specia” de (duistere) herkomst behandelde, repte terecht niet van kwabzalvers. Afgezien van dit etymologische misstapje is Jameson's werk een welkome verschijning, grondig gedocumenteerd, met mildheid en humor geschreven.

Eeuwenlang ontbrak tussen dokters en kwakken de scherpe scheidslijn, die door de vooruitgang der medische wetenschap der laatste honderd jaar is getrokken. In 1565 klaagde John Halle, dokter in Kent, dat van elk dozijn lieden die zich arts noemden twee een behoorlijke opleiding hadden genoten, terwijl de tien anderen kwakzalvers waren die uit vele beroepen voortkwamen, smid, messemaker, voerman, schoenlapper, kuiper, timmerman „en een heleboel vrouwelijk gespuis”. Andere pseudo-dokters schuimden als marskramers, ketellappers, rattevangers en vagebonden 't land af. Helaas, zei dokter Halle, tref ik onder mijn gestudeerd hebbende collegae ook vele „schaapskoppen”, schuinsmarcheerders en dronkaards” aan.

Paardemest

ONDER DE VROLIJKE leuze „Let's join the ladies” wijdt Jameson een hoofdstuk aan de vrouwelijke kwakken. Daartoe behoorde in het 17de eeuwse Engeland miss Hannah Woolley, „charmant en geleerd”, die met haar geneeswijzen dichter bij de kwakzalverij dan bij de wetenschap stond. Zo schreef zij tegen nierstenen het

gebruik van gemalen haringkuit in Rijnwijn voor. Patiënten „met pijn” werden tot een rustkuur gedwongen: achttien dagen moesten zij in paardemest liggen.

Mary Green beweerde dat zij haar doktersdiploma had gekregen van de aartsbisschop van Canterbury. Zij kon alle doofheid, verstijving en zwakte van ledematen, reuma en jicht genezen, ook al waren de kwalen reeds jaren oud”. Haar grootste reclame-troef was een zekere Robert Smith, die bij de knapste dokters en chirurgen

Engelse kwakzalvers van weleer

geen baat voor zijn ernstig gekneusde arm had kunnen vinden, maar door Mary weer zo gezond als een vis was gemaakt. De deplorabele toestand van zijn arm wordt begrijpelijk als men weet dat dit lichaamsdeel, volgens Mary althans, was getroffen door een ... planeet.

Malle Sally

DE WEDUWE DREW noemde zich medisch doctor op grond van het feit, dat zij twintig jaar haar vader, een arts, had geholpen. Haar schoonste bijdrage tot de volksgezondheid bestond uit pillen van niet nader aangeduide samenstelling, die lieden met een bleekgroene lijkkleur een fleurige blos op de wangen toverden.

Mrs. Sarah Mapp bezondigde zich aan veel waarvoor een medicus zich zou schamen, maar toch mag deze dame, die zich Crazy Sally noemde, niet bij de volbloed kwakken worden ingedeeld. Zij trok zoveel klanten, dat Epsom haar 3500 gulden betaalde voor elk jaar dat zij in deze stad woonachtig was; een flinke som in die tijd (1736), toen een prima diner drie dub-

beltjes kostte. Het „hand-werk” van Malle Sally, dol op jenever, machtig lelijk en machtig gespierd, was het zetten van beenderen. Vooral uit de kom geschoten bovenarmen behandelde zij snel en goed. Op zekere dag stapte een man bij haar binnen, die beweerde dat zijn arm uit de kom was en dat dokter X hem naar Malle Sally had gestuurd. De dame bekeek en betastte haar bezoeker nauwkeurig en kwam tot de ontdekking dat al zijn beenderen op de normale plaats zaten. Ze begreep, dat dokter X en diens vriend haar voor de gek wilden houden, hetgeen haar gerechtvaardigde woede wekte. Met een forse ruk trok zij haar kerngezonde cliënt een arm uit het lid, duwde de van pijn brullende man de deur uit en riep hem na: „Als dokter X je niet kan helpen, mag je bij mij terugkomen!”

Electro-corset

MET VOORBIJGAAN VAN de overige kwakzalvende Eva's wagen wij tot besluit een oogje aan de Electricische corsetten, die C. B. Harness (nomen est omen) omstreeks 1900 aan de markt bracht. Zijn „Medische Batterijen Mij” ofwel „Electro-genezend Instituut” besloeg een statig gebouw van vier etages in Oxford Street, Londen. „Dames van alle rang, stand en leeftijd dienen zich een Electricisch Corset aan te schaffen, magnifiek van snit, wetenschappelijk vervaardigd. Het zit heerlijk, geeft volmaakte steun, voorkomt kouvatten en oefent een zeer weldadige invloed uit op de ademhalings- en andere organen.” Het heette tevens opperbest te helpen tegen zwakke rug, reuma, hysterie, verlies van eetlust, slechte spijsvertering en interne klachten. De exemplaren die in de Verenigde Staten werden geadverteerd, waren tot nog veel meer in staat, zij bestreden zelfs nierziekten en bedwateren. Bovendien werd verzekerd, dat het Electricische Corset Moeder Natuur hielp bij een gezonde boezemontwikkeling.

Een onderzoek naar het Harness-corset wees uit, dat er geen sprankje electriciteit in zat. Evenmin trouwens als in de flesjes „geëlectriseerde vloeistof” van de Italiaanse „graaf” Mattei, welke per 20 gram een rijksdaalder kostte. Het kostelijke vocht werd in drie kleuren (van de Italiaanse vlag!) gepresenteerd: wit, groen, rood, maar laboratoriumonderzoek bewees dat het steeds ... gekleurd water was. Hetgeen niet belette, dat de kwakken voor hun electricische corsetten en watertjes een ruim afzetgebied bleven vinden.

M. G. EMEIS Jr.

Staat u op goede voet met uw....voeten?

„IN ONZE GEORDENDE samenleving vertoont het beroep van de voetverzorger een zeer ongeordend beeld. Dit is nu eens een vrij beroep in de ware betekenis van het woord!”, schrijft dr. H. J. Groenendijk in „Medisch Contact”.

Dr. Groenendijk zet daarin uiteen, dat het beroep onder geen enkele wettelijke bepaling, verordening of toezicht valt. Wie daar lust toe gevoelt kan zich vestigen als voetverzorger, naar een diploma of vergunning wordt niet gevraagd. Zonder bezwaar van officiële zijde mag men zich voetverzorger, voetkundige, pedicuur of chiropodist noemen. Men mag een pedicuurpraktijk gaan openen zonder dat men gebonden is aan voorschriften betreffende inrichting, hygiëne, werktijden of tarieven.

Dr. Groenendijk beschrijft dan de zeer uiteenlopende vormen, waarin de voetverzorging zich voordoet: de weduwe, die de patiënt in haar woonkamer op een gewone stoel zet en zijn voet op schoot neemt. Hij wordt voor f 1.50 met een mesje van eelt of eksterogen verlost.

Maar er zijn ook luxueuse salons met beweegbare stoelen, rijdende tafels met blinkende instrumenten en verplaatsbare lampen. De tarieven voor voetbehandeling (inclusief massage, voetbaden of poeders) lopen soms op tot f 25.—.

Tussen deze uitersten in bevindt zich de grote groep van voetverzorgers — naar schatting is het totaal aantal voetverzorgers rond 8000 — die het beroep in redelijke omgeving uitoefent, aldus dr. Groenendijk.

Zowel de organisatie als de opleiding van de voetverzorgers vertonen een chaotisch beeld; er bestaan velerlei verenigingen, bonden en federaties die elkaar in woord en geschrift flink concurreren.

De voornaamste verenigingen hebben een opleidingscursus georganiseerd en verstrekken na een examen een fraai

diploma. Het examen wordt door de cursusleiders zelf afgenomen. Om er een officieel tintje aan te geven, tracht men een arts als medisch adviseur of als gecommiteerde aan het examen te verbinden, die bereid is zijn handtekening onder het diploma te plaatsen. Als regel lukt dit, maar een werkelijke erkenning is dit natuurlijk niet.

Men kan niet over de voetverzorgers spreken zonder ook op het terrein van de voetverzorgings- en voetverbeteringsartikelen terecht te komen. De verkoop van deze artikelen werd reeds vermeld en vormt voor vele voetverzorgers of bedrijven waar de voetverzorging wordt beoefend een belangrijke bron van inkomsten.

Aanvankelijk misschien begonnen als een dienst aan de klanten en patiënten, vormt de levering van steunzolen, vilt-ringen, voorvoetsteunen, teenbeschermers, voetpoeders en voetcrèmes meestal een zeer welkome aanvulling van het budget.

Een beslist niet ongewoon voorbeeld van een pedicuurrekening leert ons het volgende:

Pedicuurbehandeling f 3,—
1 Paar steunzolen f 16,—
1 Bus voetpoeder f 2,—

Op het busje voetpoeder wordt een behoorlijke winst gemaakt hetgeen stellig geen uitzondering is voor een cosmetisch artikel. Bij de steunzolen moet men echter bedenken dat deze als confectiezolen bij inkoop niet meer dan f 4,— hebben gekost. Zij worden in het beste geval aan de hand van een voetafdruk bijgewerkt en met 300% winst geleverd.

Het is duidelijk dat de verleiding groot wordt. Als een patiënt tijdens een pedicuurbehandeling over zijn voeten klaagt en om advies vraagt, kost het weinig moeite om hem van het nut van een paar steunzolen of een voetverzorgingsartikel te overtuigen. En aan wie de beoordeling of dit correctiemiddel wel nodig is? Zelfs de artsen zijn het

lang niet altijd over de betekenis en het nut van deze artikelen eens. Bovendien zijn ze overal elders ook verkrijgbaar. In vele bandagewinkels, drogisterijen en schoenwinkels worden deze artikelen zonder meer over de toonbank verkocht. In sommige winkels worden zij uitsluitend op aanvraag verstrekt, maar er zijn ook zaken die de verkoop van deze artikelen stimuleren door een premiestelsel waardoor de verkopers ertoe komen de klanten een paar steunzolen aan te praten. In ieder geval ligt hier de oorzaak waarom veel van onze patiënten steunzolen dragen die niet goed of geheel onnodig zijn, meent dr. Groenendijk.

Nog erger wordt het als de patiënt bij zijn huisarts komt met het verzoek om een accoordverklaring met handtekening op een rekening van de pedicuur voor steunzolen. Er zijn nl. ziekenfondsen die hun leden een vergoeding van f 5,— verlenen op een paar steunzolen indien deze op medisch advies zijn verstrekt.

Eigenlijk dienen de patiënten zich met al hun voetklachten tot de huisarts te wenden. Dat dit niet gebeurt wordt helaas veroorzaakt door de soms te geringe belangstelling die de huisarts voor hun voetklachten toont. Blijkbaar hebben vele patiënten daardoor het idee gekregen dat zij met voetklachten niet naar hun huisarts maar naar een voetverzorger moeten gaan, ook al kost dit extra geld.

Soms hoort men van de huisarts een klacht over een patiënt met een wondinfectie aan een teen die aan de onsteriele behandeling van een pedicuur wordt geweten. In de meeste gevallen is het echter moeilijk na te gaan of de patiënt niet ook zelf aan de teen heeft gepeuterd. Ondanks de vaak gebrekkige vooropleiding wordt door de meeste pedicuren met meer zorg gewerkt dan door de patiënten zelf.

De meeste voetverzorgers kunnen zich met de huidige ongeordende toestand moeilijk verenigen en zien al jaren reikhalzend uit naar de komende wet op de paramedische beroepen. Het is echter de vraag of de positie van de voetverzorgers in deze wet zal worden geregeld, zo schrijft dr. Groenendijk o.a. in „Medisch Contact”.

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerds, Tandarts te Amsterdam, Vice-voorzitter; Mevr. A. Burbach-van der Woord, Prins Frederik Hendrikklaan 60, Naarden, Secretaris; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mej. E. H. Hengeveld, Arts te Zwolle; Dr. H. H. Funke, Arts te Amsterdam; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; Dr. H. H. Scholten, Dierenarts, Veterinair Inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem; H. Dijkstra, Oud-Commiss. van Politie te Amsterdam; A. Verschuur, Arts te Amsterdam; Mr. J. D. van den Berg, Rechter te Arnhem; Mr. G. C. M. van Nijnatten te Voorburg, Referendaris bij het Ministerie van Justitie; Dr. J. H. Ligterink, Arts en Apotheker te Amsterdam; Dr. R. E. Wierenga, Arts te Barchem en J. E. Bouter, Apotheker te Zwolle.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7.50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Mevr. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendrikklaan 60, Naarden. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam - Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7.50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50

Administratie Maandblad:

Mevr. A. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendrikklaan 60, Naarden, tel. 02959 — 19114.